

26.92x24.18	31	52	עמוד	7 ימים	ידיעות אחרונות -	03/12/2010	25135028-6
המסלול האקדמי המכללה למנהל - 20222							

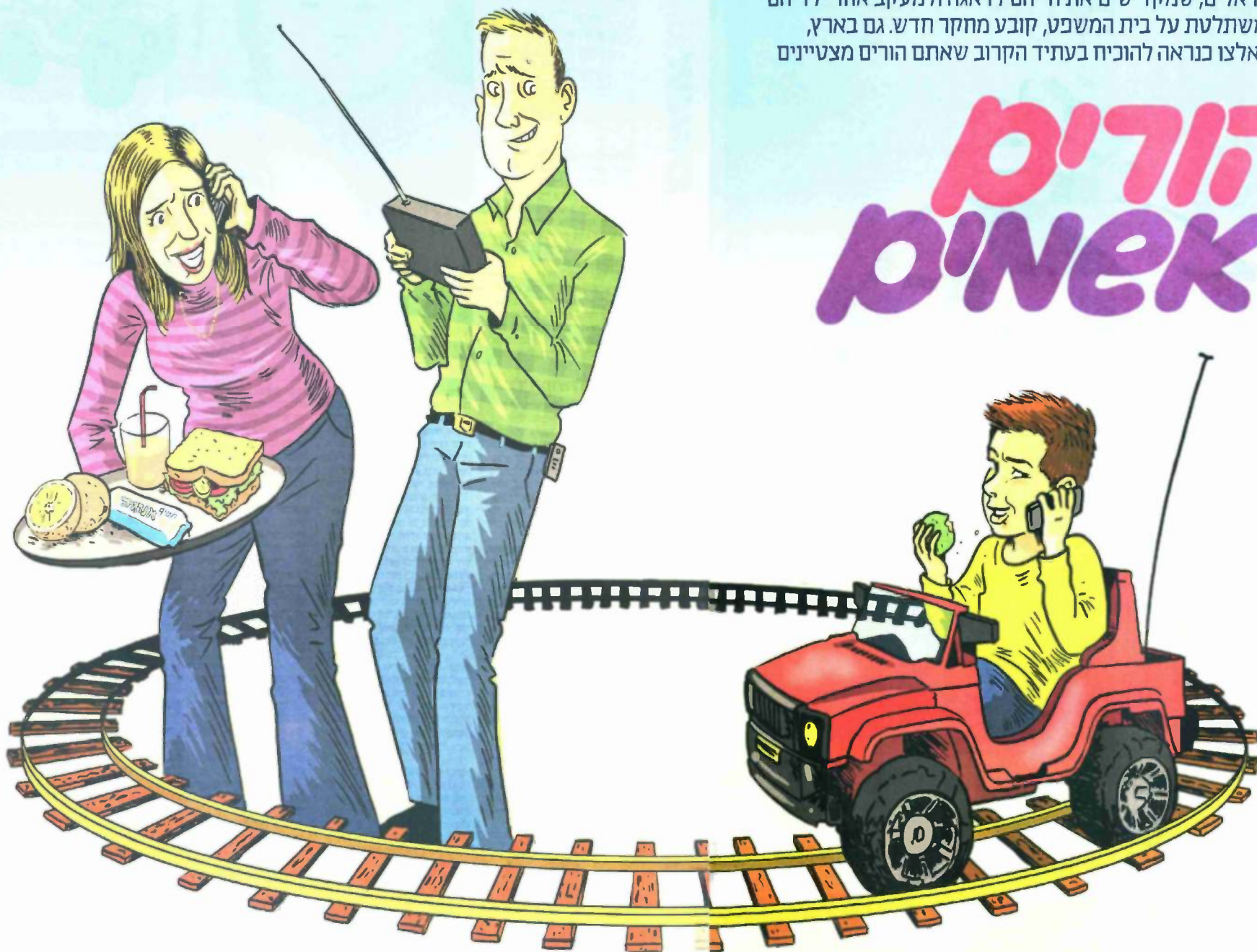
52 אמא לא נחה

החשש להזניח את הילדים הוליד זן חדש של הורים: כאלה שכל הזמן מתערבים. גם המדינה נכנסת למגננה / אלינור דוידוב

אלינור דוידוב פ איור: גיא מורד

הכל שפיט, מתברר. בבריטניה מרחיקים ילדים שמנים מהוריהם, בקליפורניה קונסים הורים שילדיהם נעדרים מבית הספר. "הורות יתר", התופעה שכבשה אבות ואמהות ישראלים, שמקדישים את חייהם לדאגה ולמעקב אחר ילדיהם - משתלטת על בית המשפט, קובע מחקר חדש. גם בארץ, תיאלצו כנראה להוכיח בעתיד הקרוב שאתם הורים מצטיינים

ההורים אנשים

22.18x26.73	32	עמוד 52	ידיעות אחרונות - 7 ימים	03/12/2010	25135095-0
המטולוג האקדמי המכללה למנהל - 20222					

נות שנויים במחלוקת, נהנים מאזהרות ומהמלצות לסירוגין. על ההורים רובן נטל כבד: להבין במידע רפואי, באינטרנט (כדי לעקוב אחר החידושים) ולאבחן את ילדיהם. מובן שעולם כזה מפלה לרעה הורים לא משכילים, שאין באפשרותם להקדיש את כל זמנם להתעדכנות בלתי פוסקת, במיוחד כששירותי הבריאות מספקים שירותים יותר ויותר מצומצמים ויקרים".

במחקר הראו טריגר וברנשטיין איך בארה"ב, וכפי הנראה גם בישראל, מאמצים הורים רפואי פעולה של סטוקרים. פגשנו הורים שעוקבים אחרי הילד בעזרת הג'י-פי-אס שבטלפון הנייד. הם מגדירים לו תחום שבו הוא יכול לנוע, ואם הוא חורג ממנו, מקבלים סמס ומיד מתקשרים ובודקים איפה הוא. יש פסיכולוגים שמכנים את הטלפון הנייד 'חבל הטבור הארוך בעולם'. אני חושב שזה שאתה מתקשר לילד שלך עשרות פעמים ביום, לא הופך את הקשר שלך איתו ליותר טוב".

ריקי כהן, עורכת ומנהלת הבלוג "אמהות אובדות", טוענת שהרדישה להפוך למושלמים תובעת מחיר כבד גם מההורים עצמם. "שנה אחרי שבני נולד הרגשתי מאוד בודדה בגלל הרגשות האמביוולנטיים שלי לגבי ההורות", היא אומרת. "הטוטא" ליות האופיינית לאמהות העכשוויות גרמה לי משבר".

ואכן, טרנד ההורות האינטנסיבית עומד כאילו בניגוד לכל הישגי התנועה הפמיניסטית. ברוב המשפחות, האם היא האחראית העיקרית על הילדים. הגננת והמורה יתקשרו על פי רוב אליה, ולכן היא גם זו שתישאר תמיד זמינה עבור בנייד ותישאר עם הילדים בבית כשהם חולים. כהן מספרת על התחרות הסמויה שנערכת בין נשים על התואר הנכסף "האמא הכי טובה". "זה חלק מהדימוי העצמי שלנו, לגדל ילד שיהפוך להיות קרייריסט והישגי כמונו. אני חיה כל הזמן תחת האיום של רגשות האשם. לתת להם לראות טלוויזיה שעתיים ביום נחשב לדבר איום ונורא, ואני לא יכולה לעמוד במחשבה שאני עושה רבר שעלול להזיק לילדי, או אני אדאג להעסיק אותם בדרכים אחרות, חינוכיות ומושקעות יותר".

וההשקעה משתלמת?

בניסיון להצטיינות, תוך ניהול תחרות סמויה עם הסביבה, במעורבות מקסימלית בחיי הילדים ובחוסר יכולת להרפות מהם גם כשהם מתבגרים ועוזבים את הבית. "ההורה המעורב נמצא במסע תמידי להיגדר שגת המידע הערכני ביותר בנוגע לגידול ילדים וביישומו כדי לטפח את ילדיו, לעקוב אחריהם ולנטר כל פרט בחייהם", טוען טריגר. "זה מתחיל בזמן ההיריון: לרשות האם עומד גוף ידע עצום בנוגע לבריאות העובר ולהתפתחותו, ולא מסתיים אפילו כשהילדים עוזבים את הבית. אוניברסיטאות בארצות הברית משקיעות היום יותר ויותר משאבים בסיפוק צורכיהם של הורים, המ'קבלים גישה ישירה לגיליונות הציונים של צאצאיהם. פרופסור לחינוך באוניברסיטת סיקיוו סיפרה לנו כי סטודנטים שאיחרו לכיתה תלו את האשמה באמם, שלא התקשרה להעיר אותם בבוקר. היא גם סיפרה שהורים לתלמידים מתקשרים אליה להתוונן על ציון נמוך שקיבלו".

אז איפה פה הבעיה, בעצם?

"מה שמטריד במיוחד בעיניי זו מעורבות היתר שאינה נובעת מטובת הילד אלא מלחץ חברתי ומלחץ משפטי. אין תשובה קלה שת'סביר מהו הגבול ולכל ילד יש את הצרכים שלו, אבל ברגע שההורות המעורבת הופכת לסגנון ההורות המקובל היחיד, ילדים שצריכים פחות מעורבות נפגעים, כמו גם הורים שאינם דוגלים בשיטה או שאין להם את האפשרות הכלכלית לבחור בשיטה".

לפי ד"ר טריגר, הוצאתם של ילדים שמנים מחוקת הוריהם פוגעת בעיקר במי שאינם יכולים להרשות לעצמם את הפריביליג'יה של "הורות יתר". "אחת הבעיות עם התופעה, היא שמטפלים בסימפטום ולא בגורם. באופן פרדוקסלי, בארצות הברית ההורים שמאכילים את הילדים יותר מדי הם רווקי עניים, בשל העלות הנמוכה של מזון מהיר בארצות הברית. התוצאה היא שמענישים הורים שאין באפשרותם לקנות אוכל בריא ויקר יותר".

"היבט נוסף של השמנת היתר של ילדים קשור לשאלת הידע: בעבר מרגינה נחשבה בריאה יותר מחמאה, וכיום המצב הפוך. גם ביצים (בגלל כולסטרול), דגים (בגלל כספית או רעלים אחרים) ועוד מזון

רמות וסטנדרטים הוריים, שיכתיבו ויקבעו מיהם הורים טובים.

הכי עייפה בגן

אבל לפי אילו סטנדרטים הוריים מכריע בית המשפט וכיצד הוא קובע מי נחשבים להורים לא ראויים? מחקר חדש קובע כי גורמים משפטיים בוחרים כשנים האחרונות לאמץ סגנון הורות אינטנסיבית ומתערכת, שזכתה לשם "הורות יתר". מדובר בתופעה המאפיינת רבים מהאבות ובעיקר מהאמהות במדינות המערב – הורים הואמים הרבה יותר מדי, חושכים על ההורות שלהם בצורה מודעת, מנתחים אותה כל הזמן ומחפשים עצות ומענה לשאלותיהם בקורסים להורות, בספרים ובפורומים ברשת.

את המושג "הורות יתר" טבעו ראש אשכול משפט ותרכות **מכללה למינהל**. ד"ר צבי טריגר, ופרופ' גאיה ברנשטיין מאוניברסיטת סיטון הול בניו ג'רזי, במאמר "Over Parenting", שכתבו במסגרת מחקר שבדק את התופעה בארה"ב. לטענתם, ההורות המ'גוננת השפיעה על הסטנדרטים השיפטיים באמריקה, כשהיא הופכת את ההורות מהזן המעורב ביותר לסטנדרט.

"גאיה סיפרה לי שבזמן שהשתתפה בכנס אקרמי בקנדה, התקשרו אליה מהגן של הילדים וביקשו שתבוא לקחת את בתה, כי יש הפסקת מים בגן. בעקבות זה שוחחנו על המעורבות ההולכת וגדלה של ההורים בתחומים שפעם המורים והגננות היו אחראים להם. חשבנו גם על האופן שבו הטכ'נולוגיה מאפשרת ומעצימה את זה: הטלפון הנייד שצמוד לכל הורה וילד והאינטרנט, וגם שהרבה הורים מרגישים שהם נסחפים לזה מתוך לחץ חברתי, מתוך תחרות של 'מי ההורה הכי טוב'. נרמה גם שההורים לא מבינים את האינטרסים הכלכליים מאחורי הטרנד של ההורות האינטנסיבית, שהרי הקשר הצמוד לילד הוא לא בהכרח לטובתו, אלא גם לטובת הכיס של ממציאי הגאדג'טים", אומר טריגר.

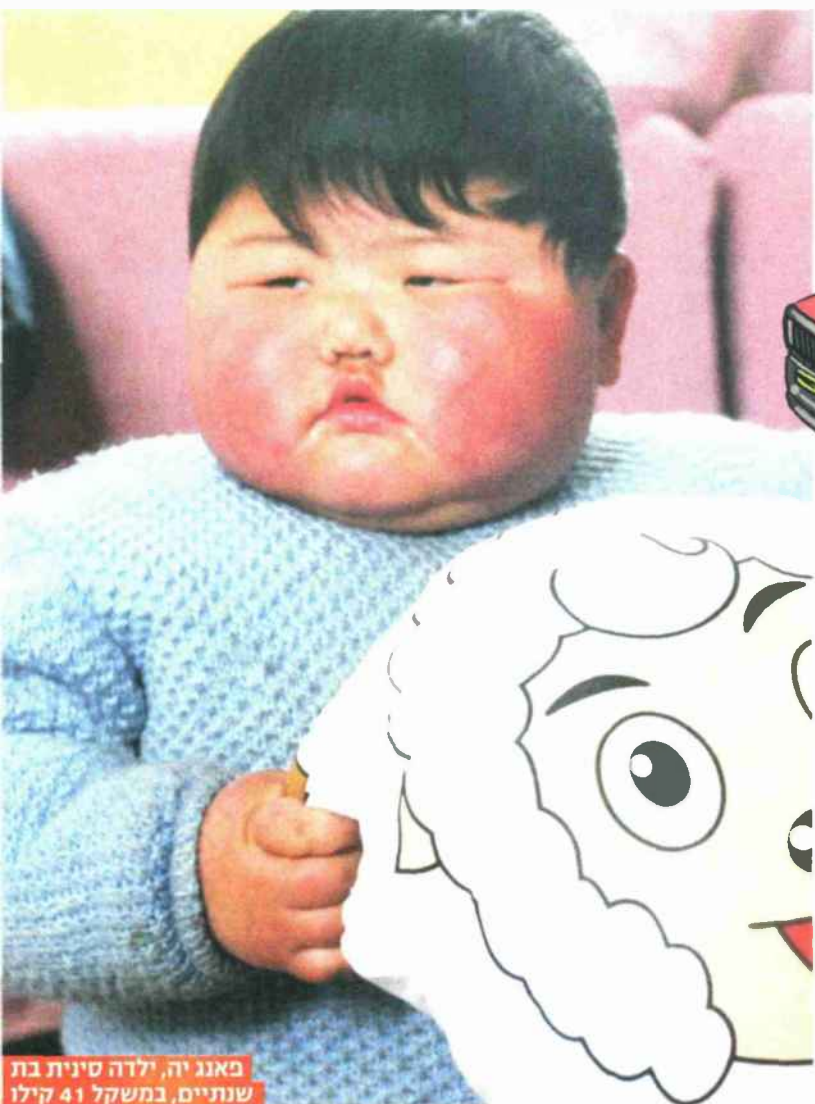
אז מהי בעצם הורות יתר? ואיך מכרילים בין הורה טוב, אוהב ודואג למי שחצה את הגבול לעבר מעקב על גבול ההטרדה אחר ילדיו? לפי טריגר, הורות היתר מתאפיינת

פעם הבאה שאתם יורדים לגינה, אולי כדאי שתיהזרו קצת עם החטיפים. השמנת יתר של ילדים הפכה כבר מזמן למכת מדינה, אבל אצלנו בינתיים מסתפקים באזהרה. כבריטניה, לעומת זאת, הור'חקו בחודש האחרון שלושה ילדים שמי'נים מבתיהם, בהם ילדה בת שלוש שמי'שקלה 26 קילו. בנובמבר של 2009 עלו לכותרות זוג מסקוטלנד שכונה "הזוג השמן", ששבעת ילדיהם נלקחו מהם, לאחר שפנו ליעוץ בעקבות בעיות המשקל של צאצאיהם. גם בקליפור'ניה נלקח ילד בן 14 מאמו כיוון שלא הופיעה לבית המשפט, לאחר שרופאים ריווחו לשירותי הרווחה כי בנה סובל מהשמנת יתר. אז לא, בארץ ההורים עדיין אינם מואשמים בהתעבות המת'מדת במונתיהם של ילדי ישראל. ובכל זאת, לאור התקדימים כבריטניה ובא'רה"ב – שם כבר הפסידו הורים רבים את המשמורת לטובת ההורה השני בשל בעיית השמנה – נראה שמעמדה של האם הפולנייה, על ררישתה הנמרצת לגמור מהצלחת, מצוי בסכנה.

באוגוסט 2008, הכריז איגוד השלטונות המקומיים הבריטיים שהוא ממליץ על הפרדת ילדים הסובלים מהשמנת יתר מהוריהם. ההצעה עוררה כמובן דיונים סוערים בעיתונים וברשת. ביולי השנה כתבה שרה בוסלי באתר של "הגרדיאן" על הנושא וציטטה מומחים מהמכון לבריאות הילד בלונדון, הטוענים שאם ההורים לא מצליחים לעזור לילדיהם השמנים ומסרבים לקבל עזרה מבחור, הרי שחובה לערב את שירותי הרווחה. השיפוט במקרים כאלה אינו פשוט כמובן. האם אפשר להאשים הורה בכך שהילד שלו סובל מבעיה שיכולה לני'בוע מתכונות תורשתיות? מהשפעה סביבתית חזקה? מבעיות חברתיות? מי יחליט כיצד תאכילו את ילדכם, מתי התפריט שלו הופך להיות בעיה של המדינה ולא של שני הוריו? ומתי בדיוק ילד שמן הופך להיות ילד מוז'זנח? הדילמות הללו מלוות את בתי המשפט באנגליה ובארה"ב, אך נרמה שהכף הוכרעה לטובת הגישה המתער'בת – הגישה שלפיה הכל שפטי, כדברי הביטוי הידוע של אהרן ברק, כולל נר'

22.91x34.27	33	עמוד 52	ידיעות אחרונות - 7 ימים	03/12/2010	25135116-4
המסלול האקדמי המכללה למנהל - 2022					

פאנג'יה, ילדה סינית בת שנתיים, במשקל 41 קילו

צילום: אי.איי.מי.

תמיר שוורץ: "הורים מכינים לילדים את שיעורי הבית. אני משתדל שלא, אבל יכול להיות שאני הורס ככה את הילדה. אם היא היחידה שלא עשו לה את שיעורי הבית, הם, מן הסתם, יהיו יותר טובים"

"הילד הגדול שלי לא יודע להעסיק את עצמו לבר, כי מגיל אפס כל הזמן העסקנו אותו: לקחנו אותו להצגות, לשעות סיפור ולג'מבורי, כדי שיקבל את העושר התרבותי וההשכלתי הרחב ביותר. היום אני יודעת שהעמסתי עליו יותר מדי. בגיל שנתיים-שלוש כל מה שהוא היה צריך זה הורה נוכח, חם ואוהב."

אבל כהן מודה שהיא מתקשה להשתחרר מרפואי הורות היתר, שכבר הפכו לנורמה מסביבה. "אם הייתי צדיקה לתאר את האמא המורננית, הייתי אומרת: אמא מודעת מאוד, מעין מחסן של מידע לתחום ההורות, קוראת המון על הורות וחינוך, בודקת את עצמה מול אמהות והורים אחרים, מאוד שאפתנית מהי כחינה ההורית ועייפה מאי פעם."

הילד המושלם

הורות היתר היא מן הסתם תשובה לבל-בול תמידי שמלווה את ההורים, שמוצפים היום יותר מתמיד במידע, סותר לעתים. תמיר שוורץ (38) הוא מהנדס מערכות מידע ובעל תואר שני במשפטים שחי ברמת-גן. אשתו רואת חשבון והם הורים לשתי בנות (שנתיים וארבע) "אני חושב שאנחנו אנשים אינטליגנטיים, ולכן לא כל כך ברור לי איך שנה לאחר שנולדה לנו ילדה הרגשנו אוברי עצות."

ואכן, ברבר עם התפתחות תופעת הורות היתר, פרחו תוכניות מו'אנר הסופר-גני, בתי הספר להורים ופינות הדרכה להורות בתק-שורת. "עצם ההכרה בכך שהורות אינה דבר טבעי יותר, ושצריך ללמוד אותה ולהתכונן אליה, היא הבנה מבורכת וחשובה, כמוכח", מבהיר טריגר. "השאלה היא אם אנחנו מציינים, כהורים, לזהות את הטרמפיסטים שקופצים על העגלה. כל מכוני ההכנה לכיתה א', למשל. זו נגינה על החרדות של ההורים, שרוצים להנרס את הילד המושלם. אני לא אומר שקל להבחין בין המידע הנחוץ ללא נחוץ, אבל צריך לגשת לזה בצורה ביקורתית ומודעת כדי לאבחן את האינטרסים של מי שמציע לך מידע."

כאמור, הורות היתר מונעת גם מרוח התחרותיות שהשתלטה על התחום. "הייתי בימי הולדת לילדים בני שלוש, במקום שהושכר במיוחד לאירוע וכלל קייטרינג למבוגרים וקייטרינג לילדים, מפעיל מוכר מהטלוויזיה ומתנות לכל ילד בעשרות שקלים", מספר תמיר שוורץ. "שמת' לב גם

צילום: עמית מנגל

"ר צבי טריגר: "הטלפון הנייד כחבל טבור"

22.24x34.43	34	עמוד 52	ידיעות אחרונות - 7 ימים	03/12/2010	25135129-8
המסלול האקדמי המכללה למנהל - 20222					

מבוגר יחסית, וכשהילדים נולדים הם הופכים להיות כל עולמן. גם המעורבות של האמהות בבית הספר גדולה מאוד. מצאתי את עצמי כמעט כל יום בבית הספר, עושה משהו: מכינה מסיבות, עוזרת, מקשטת. בארה"ב הייתה לי עבודה, הייתי מתווכת דירות, אבל תמיד אמרתי לבעלי, 'אני עושה בדת בלי שהילדים ידגישו', כי הם קודמים לכל. 'אז הילדים זו הקריירה שלך', אמר לי הפסיכולוג שלי. והוא צדק."

אילוסטרציה: עמית מילר

ריקי כהן. "אני חיה כל הזמן תחת איום רגשות האשם"

התבגרות מוקדמת

ואולי בכל אשם פרויד. כל מי שרפץ פעם על ספת פסיכולוג גילה מהר מאוד את מקור כל בעיותיו בחיים – אמא ואבא. פרויד, אבי הפסיכולוגיה המודרנית, גרס שכל מה שקרה לנו עד גיל שש עיצב אותנו כמי שאנחנו היום. עכשיו מגלים ההורים בוגרי הטיפול שהאחריות רובצת עתה על כתפיהם, ועתידם של הרופא, עורך הדין או הדוקטור שהם מטפחים תלוי רק בהם, בכריאות הנפשית שלהם, ביכולות ההוריות ובהשקעה שלהם. אמא'לה:

אורית רוזנבוים, מנחת קבוצות הורים ומנחה במכון אדלר, מנסה לעשות סדר בדברים. "הגנת יתר היא 'כת הרוך' של הפינוק: ההורה מאמין שהחיים דורשים מהילד יותר ממה שהוא מסוגל לו, ולכן הוא יהיה שם בשבילו ויעשה במקומו. הילד לומד שהוא קטן, חלש, תלוי בהורה ולא מסוגל להסתדר בכוחות עצמו בשדה החברתי. תפישה כזו עומדת בניגוד לצורך ההתפתחותי שלו לצמוח ולגדול."

או מה עושים?

"ההמלצה שלנו היא להתעניין במה שהילד עושה, אבל לא לעשות בשבילו. להגיע איתו לעמק השווה, בתוך הגבולות המשפחתיים שהותוו. למשל, כשילד בתיכון מתחיל לצאת עד השעות המאוחרות של הלילה, אם אנחנו לא רוצים להגביל אותו אבל כן רוצים לדעת מה איתו, או עושים הסכם שמקובל על שני הצדדים. למשל, שיתחייב לסמס פעם בשעתיים. כאן הטכניקה נולוגיה יכולה לבוא לעזרנו, ולא נגרנו."

ליאור שחר, נשואה ואם לשתיים, מצי ליחה להתעלם מהלחץ החברתי ומאמינה שילדותיה מסוגלות להתמודד עם סביבתן הטבעית. למרות שהיא מתגוררת ביפו, מוקפת בבתי ספר פרטיים כמו בית הספר לטבע באבוקר, בית הספר הפתוח ובתי הספר הדמוקרטיים – היא רשמה את הילי-רות לבית הספר הממלכתי האזורי. "דוב ההורים היהודים ביפו שולחים את ילדיהם לבתי ספר שבהם הילדים יגששו יהודים בלונדיניים עם עיניים כחולות. אני משתדלת לאפשר לבנות שלי לפגוש ילדים מכל מיני רקעים, בעיניי זה חשוב. מה שמאפיין את ההורות החדשה הוא למנוע מהילדים כל חשיפה לתסכול, למלא אותם מהבוקר עד הערב בתכנים הנכונים ובתחושה הנכונה. אני מכירה חברות שמעורבות בחיי ילדיהן עד לרמה של להגיד להם עם מי להתחבר ועם מי לא. בעיניי זה משתק את הילדים, והם הופכים להיות חסרי ביטחון."

פרופ' רחל לוי-שיף, המלמדת במחלקה לפסיכולוגיה באוניברסיטת בראיילן וחוקרת בתחום ההורות – לא מסכימה עם הניתוח המוצא של טריגר וברנשטיין. לדבריה, מדובר בעיקר בצרות של עשירים. "ההורות היום היא הורות חסר בהרבה מוכנים, כשההורים מתמודדים עם בעיות של שילוב בין חיי העבודה לגידול הילדים. במקרה, בכל המעמדות הסוציאליים, ישנן יותר ויותר משפחות שבהן שני ההורים עובדים. רוב המשפחות שמתניקות רכים במשפחותונים לשעות ארוכות, לפעמים בתנאים לא אידיאליים. לכן אני לא רואה בשימוש בטכנולוגיות החרשות ששומרות על הקשר עם הילד כל רע. משמח אותי לראות את המודעות של ההורים הצעירים ואת ההתלבטות, השאלות והעניין שהם מביעים בהורות. בסך הכל, ידע משפר את ההורות שלנו. הלואי ובמהרה בימינו נראה כמה שיותר 'הורות יתר'."

ליאור שחר: "ההורות החדשה מנסה למנוע מהילדים כל חשיפה לתסכול. אני מכירה חברות שמעורבות בחיי ילדיהן עד רמה של להגיד להם עם מי להתחבר. זה משתק הילדים הופכים לחסרי ביטחון"

ד"ר טריגר: "מדובר בצעירים אסרטיביים ותחרותיים. מצד שני, הם לא יודעים לקבל לא, נשברים מהר, משתמשים יותר בסמים ובאלכוהול למותר לציין שהם תלויים מאוד בהורים"

ניים שלה, כבר ברור כי היא עומדת להילחם על שינוי או ביטול הסעיף. השאלה היא איזה מודל, אם בכלל, יאמץ המשפט הישראלי במקומו. אחת ההצעות מדברת על אימוץ מודל שנקרא 'מודל המטפל העיקרי' – הורה שיוכיח את היותו המטפל העיקרי יקבל את המשמורת על ילדיו. אם זה המודל שיאומץ, ייתכן מאוד שנמצא את עצמנו מתקרבים למה שקורה בארה"ב. זאת אומרת, נביא על עצמנו את המאבקים המרים מאוד בין ההורים להוכחת הקשר עם ילדיהם. כל זה כמוכח על חשבון הילד."

גם סגנון ההורות של לבנת פלורנטיין, אם לארבעה (18, תאומים בני 14 ו-12) מרמת-השרון מושפע מהשהות שלה ושל משפחתה בלוס-אנג'לס. "בארה"ב, על פי חוק, אסור להשאיר ילד מתחת לגיל 12 לבד בבית. כיוון שהיינו שם בלי המשפחה הרחבה, התרגלנו להיות איתם כל הזמן. כל פעילות שם כרוכה בהסעות, ותמיד צריך ללוות אותם מבוגר. גם אם הילד הולך לחבר. ברמת-השרון חלק מהאמהות מסתכנות עליו בהערצה. אני הכי קיצונית מביניהם. ניהו בהשקעה שלי בילדים ובמשפחה. אני לא עובדת ונמצאת עם הילדים כל הזמן. כל אחר הצהריים אני איתם: עוזרת, מסייעת, מקשיבה ומייצעת. מאז שהם נולדו, והגי דול בן 18 וחצי, אף פעם לא נסנו לחו"ל והשארנו אותם לבד. או שאני נוסעת לבר, או שבעלי או שכולם נוסעים יחד."

גם כשהילדים של לבנת נמצאים בבית הספר, יש לה כמובן קשר ישיר אליהם, דרך הטלפון הנייד. "אם הם שוכחים משהו, הם מתקשרים. אם יש בעיה עם מורה, הם מתקשרים או מסמסים לי."

לא מוגזם קצת?

"במבט לאחור, הסטנדרטים ההוריים בארה"ב נראים לי מטורפים. ההורים שם נמצאים כל הזמן בתחרות סמויה: מי הורה יותר מוצלח? מי נמצא יותר עם הילדים? זה גם כגלגל שרוב האמהות מתחננות בגיל

בת מאוד והפך אותה למחייבת. לא מדובר רק בהשמנת ילדים. במדינת קליפורניה, למשל, נחקק חוק שפוסק קנס ועונש מאסר על הורים שאחד מילדיהם לא הגיע יותר משלוש פעמים לבית הספר ללא הורעה מראש. ישנן מדינות בארה"ב שמנסות להעביר חקיקה שתחשיב אישה בהריון שמזינה כוס יין במסעדה לעבריינית. "היום ילדים בארה"ב יכולים גם לתבוע את הוריהם", מוסיף טריגר. "אם הילד רץ לכביש ונפגע ממכונית, למשל, הוא יכול לתבוע את הוריו על רשלנות. זו עוד סיבה להורים האמריקאים לשמור על ילדיהם קרוב מאוד אליהם."

דיני המשפחה בארה"ב, בניגוד לישראל, נוטים להגן פחות על האישה ועל זכותה לגדל את ילדיה. לכן גם נוצר מצב שבו מול השופט כל הורה מנסה להוכיח את 'תרונו' תיו בקשר עם הילד, על מנת לזכות במשמורת. המירוץ להשגת המשמורת מביא את מעורבות ההורים בחיי הילד לשיא חדש – עשרות סמסים נשלחים ביום, חלופת אימיילים ומעקב באינטרנט. כל אלו משמים לילד הורה הוכחה מול השופט כי הקשר שלו לילד חזק מזה של ההורה השני.

ומה המצב בישראל?

"כאן המצב מאוד שונה בכל מה שקשור במשפטי גירושים. ההבדל הגדול טמון בעצם קיומו של הדין הרתי, שבלא מעט מקרים פוסק לטובת האם", אומר טריגר. אלא שגם אצלנו מסתמן שינוי במגמה. עו"ד יהודית מיילס, מומחית לדיני משפחה ובעלת משרד עורכי דין שעוסק בנושא, מסבירה: "הסעיף ששולט כיום בסכסוכי משמורת הוא סעיף 25 לחוק הכשרות המ' שפטיה והאפוטרופסות, שלפיו ילדים עד גיל שש נשארים עם אדם (אם אין סיבות מיוחדות לא לעשות כן). אלא שבמאוס 2005 הוקמה ועדת שניט, במטרה לתת המלצות לשינוי סעיף 'חוקת הגיל הרך'. לאחה שהועדה פירסמה את מסקנות הני

שהרבה הורים מכינים לילדים את שיעורי הבית. אני משתדל לא לעשות את זה, אבל מרגיש שיכול להיות שאני הורס את הילדה. אם היא היחידה שלא עשו לה את שיעורי הבית, הם, מן הסתם, יהיו פחות טובים?"

מה רע בהשתדל בשביל הילדים?
"לא רע. אבל גרל פה דור, ואני רואה את זה כמעסיק, שקשה לעבוד איתו: אם קצת קשה להם, הם עוזבים מיד. התחושה שלי היא שיש להם ביטחון עצמי מופרז, מיד הם רוצים לתת לך הוראות. אלה ילדים שחושבים שמגיע להם הכל."

את תוצאות ההתבגרות בצל מי שאימצו את סגנון ההורות האינטנסיבית עדיין קשה לאמוד, מאחר שמדובר בתופעה טרייה יחסית. בינתיים נכתבו ספרים על מי שמכונים ה"מילניאלס" – ילדי המילניום – צעירים שסיימו את הקולג' (בני 20-22) בתחילת שנות ה-2000. "מדובר בצעירים על אסרטיביים ותחרותיים, שעומדים על שלהם – תכונות שנחשבות לטובות", אומר טריגר. "מצד שני, הם לא יודעים לקבל לא, נשברים מהר כשהם לא מקבלים את מה שהם רוצים, משתמשים יותר בסמים ובאלכוהול וסובלים יותר מתחרות ומדיכאון. למותר לציין שהם תלויים מאוד בהורים, עד לרמה שבכל בעיה שבה הם נתקלים, הם מגייסים את ההורה שיעזור בפתרון."

"אני חוששת שעלול לצאת כאן דור של משועממים", מזיחה ריקי כהן. "בן הוגג שלי תמיד אומר: כשהם יגדלו הם יצטרכו סמים קשים כדי לנהל את עצמם. החיים שלהם מונעים כל הזמן ממהו חיצוני, אטרקציה שמפעילה אותם, ואז גם סף הגני רוי עולה."

על המשמורת

אלא שכאמור, מה שהטריד את טריגר ואת ברנשטיין הוא הרגע שבו בית המשפט אימץ את הנורמה של ההורות המעור